

Säkerhetsdatablad

1. Namnet på produkten och företaget

<u>Produktnamn:</u>	Aspen E
<u>Användningsområde:</u>	Prestandabränsle för etanolmotorer.
<u>Leverantör:</u>	Lantmännen Aspen Petroleum AB Iberovägen 2 430 63 Hindås Sverige Tel: 0301-23 00 00 Fax: 0301-23 00 99 Hemsida: www.aspen.se E-post: info@aspen.se
<u>Kontaktperson:</u>	Claes Alin, tel. 0708 - 23 50 22.
<u>Telefon vid olycksfall:</u>	Giftinformationscentralen, tel. 112. Ulf Karlsson, tel. 0708 - 23 50 11.

2. Farliga egenskaper

<u>Klassificering:</u>	Hälsoskadlig. Mycket brandfarligt.
<u>Hälsa:</u>	Kräkning i samband med ofrivillig förtäring kan medföra allvarliga lungskador/kemisk lunginflammation. Irriterande för huden. Ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad.
<u>Brand:</u>	Mycket brandfarligt. Kan redan vid rumstemperatur bilda explosiv blandning med luft. Ångorna är tyngre än luft och sprider sig därför längs marken. Risk för gnistbildning genom elektrostatisk uppladdning. Brand kan uppstå i eller spridas ner i behållare vid temperaturer lägre än 5° C.

Säkerhetsdatablad

3. Sammansättning/ämnenas klassificering

<u>Farliga ämnen</u>	<u>EG-nr</u>	<u>CAS-nr</u>	<u>Halt %</u>	<u>Symbol</u>	<u>Riskfraser</u>
Etanol	200-578-6	64-17-5	75-85	F	R11
Nafta(petroleum), isomeriserings-	265-073-5	64741-70-4	15-25	F, Xn	R11-38-65-67 -51/53

R-fraser som nämns i kapitel 2 avser endast enskilda ämnen. Se kapitel 15 för gällande bestämmelser om produkten och kapitel 16 för alla riskfraser i klartext.

4. Första hjälpen

<u>Inandning:</u>	Vid överexponering, frisk luft. Vila.
<u>Hudkontakt:</u>	Tag av nedstänkta kläder. Tvätta med tvål och vatten.
<u>Ögonkontakt:</u>	Skölj med riklig mängd vatten. Håll ögonlocken brett isär och avlägsna eventuella linser. Om besvär kvarstår kontakta läkare.
<u>Förtäring:</u>	Frankalla ej kräkning. Kontakta omedelbart läkare eller Giftinformationscentralen 112.
<u>Medicinsk info:</u>	Risk för aspiration med kemisk pneumoni som följd.

5. Åtgärder vid brand

<u>Släckmedel:</u>	Använd alkoholresistent skum, kolsyra eller pulver. Använd aldrig vatten.
<u>Övrigt:</u>	Behållare i närheten av brand flyttas och/eller kyls med vatten.

6. Åtgärder vid spill/oavsiktliga utsläpp

<u>Åtgärder till skydd för människor:</u>	Se till att eventuella antändningskällor avlägsnas. Vid otillräcklig ventilation använd gasmask med filter typ A (brun).
<u>Åtgärder till skydd för miljön:</u>	Förhindra utsläpp till mark, dagvatten och avlopp. Vid större spill (> 50 liter) kontakta Räddningstjänsten.
<u>Saneringsmetoder:</u>	Absorberas i sand, jord eller dylikt. Samla upp och lägg i förslutningsbar behållare. Hanteras som farligt avfall.

Säkerhetsdatablad

7. Hantering och lagring

<u>Lagringstemperatur:</u>	Ej över normal rumstemperatur.
<u>Transporttemperatur:</u>	Max 50° C.
<u>Råd om hantering och lagring:</u>	Förpackningen förvaras väl tillsluten på väl ventilerad plats. Får inte hanteras, lagras eller öppnas nära antändningskällor. Produkten kan ackumulera statisk elektricitet vilket kan ge gnistbildning. Skyddsjord a all utrustning. Undvik fallhöjd över 15 cm för vätska.
<u>Regler om hantering och lagring:</u>	Förvaring av större mängder brandfarlig vätska kan fordra tillstånd av kommunal nämnd. Tillstånd givet för förvaring av bensin medger inte automatiskt tillstånd för hantering av etanolbaserade drivmedel.
<u>Brandklass:</u>	Brandfarlig vätska, klass 1.

8. Begränsning av exponeringen/personliga skyddsåtgärder

Hygieniska gränsvärden enligt AFS 2005:17:

Ämne	CAS-nr	Halt %	NGV	TGV	KTV
Etanol	64-17-5	75-85	500 ppm	1000 mg/m ³	1000 ppm
Pentaner	78-78-4	15-25	600 ppm	1800 mg/m ³	750 ppm

Förebyggande åtgärder: God luftväxling. Rök ej i närheten av produkten. Hålls åtskild från eld och gnistor.

Personlig skyddsutrustning: Vid risk för direktkontakt använd skyddshandske av PVC eller nitril och lämpliga skyddskläder. Vid risk för stänk använd skyddsglasögon. Vid otillräcklig ventilation använd gasmask med filter A (brun).

Säkerhetsdatablad

9. Fysikaliska och kemiska egenskaper

Form:	Lätflyktig klar vätska.
Lukt:	Karakteristisk.
Kokpunkt:	40-100° C
Flampunkt:	< 0° C
Tändtemperatur:	> 250° C
Explosionsgränser:	1,4-19,0 volym-%
Ångtryck:	50-70 kPa @ 38° C
Relativ densitet:	750-770 kg/m ³
Viskositet, kinematisk:	< 1 mm ² /s @ 40° C
Relativ avdunstn. hastighet:	> 1000 (BuAc=100)
Löslighet i vatten:	Lätt löslig.
Löslighet:	Lätt löslig i de flesta organiska lösningsmedel.
Relativ ångdensitet:	> 1 (luft=1)

10. Stabilitet och reaktivitet

Stabilitet: Kemiskt stabilt men lättantändligt. Ångor kan bilda explosiv blandning med luft.

Material och kemiska produkter som bör undvikas: Starka oxidationsmedel.

Farliga omvandlingsprodukter: Inga kända. Koloxid kan bildas vid ofullständig förbränning.

Säkerhetsdatablad

11. Toxikologisk information

<u>Inandning:</u>	I höga koncentrationer kan ångor från produkten verka irriterande på andningsorgan och påverka centrala nervsystemet. Symptom kan vara huvudvärk, yrsel och illamående
<u>Hudkontakt:</u>	Irriterar huden. Tas till viss del upp genom huden och kan ge symptom som vid inandning.
<u>Ögonkontakt:</u>	Kan ge irritation och sveda.
<u>Förtäring:</u>	Kan ge magsmärtor och kräkningar. Kan även påverka nervsystemet och ge symptom som vid inandning. Små mängder vätska som kommer ned i andningsorganen vid förtäring eller på grund av kräkning, kan förorsaka kemisk lunginflammation eller lungödem.
<u>Medicinsk info:</u>	Risk för aspiration med kemisk pneumoni som följd.

12. Ekotoxikologisk information

<u>Rörlighet:</u>	Eventuell påverkan av vatten och mark reduceras avsevärt genom hög flyktighet och låg vattenlöslighet för nafta (petroleum), isomeriserings-. Etanoldelen är lätt löslig i vatten. Stora spill kan tränga ner i marken och förorena grundvattnet.
<u>Nedbrytbarhet:</u>	Nafta (petroleum), isomeriserings- är ej biologiskt lättnedbrytbar men fotokemiskt lätt nedbrytbar i atmosfären. Etanol är lätt nedbrytbar i vatten, 85 % bryts ned på 28 dygn (OECD 301D).
<u>Bioackumulering:</u>	Nafta (petroleum), isomeriserings-: Log Pow > 3. Bioackumulering möjlig. Etanol: Log Pow = -0,32. Etanoldelen är ej bioackumulerbar.
<u>Ekotoxicitet:</u>	Produkten kan förväntas skadlig för vattenlevande organismer. Värden för toxicitet är för ingående ämnen, ej beredningen.

Ämnen	EG-nr	CAS-nr	Halt %
Etanol	200-578-6	64-17-5	75-85
LC ₅₀ Fisk 96h: 13500 mg/l. Art: Pimephales promelas. EC ₅₀ Daphnia 48h: 9268-14221 mg/l. Art: Daphnia magna			
Nafta (petroleum), isomeriserings-	265-073-5	64741-70-4	15-25
EL ₅₀ Daphnia 48h: >1000 mg/l. Art: Daphnia magna. Blandning med Nafta (petroleum), fullrange alkylat-. EC ₅₀ Alg 72h: >100 mg/l. Art: Raphidocoeles subcapitata. Blandning med Nafta (petroleum), fullrange alkylat.			

Säkerhetsdatablad

13. Avfallshantering

<u>Avfallsklassificering:</u>	Rester av produkten klassas och hanteras som farligt avfall enligt Avfallsförordningen (SFS 2001:1063). Förslag på avfallskod, 13 07 02 Bensin.
<u>Tömningsanvisning:</u>	Vänd emballaget med öppningen nedåt tills droppfritt (< 1 droppe per minut). För att minska explosionsrisken, låt fatet luftas med öppningen nedåt. Var uppmärksam på riskerna som föreligger med förpackningar som har innehållit brandfarliga vätskor. Punktera inte, skär inte och svetsa inte i förpackningen.
<u>Tomemballage hantering:</u>	Tömt plastemballage sorteras som hård plastförpackning. Det kan också lämnas till förbränning för energiåtervinning. Förslag på avfallskod, 15 01 02 Plastförpackningar. För info, ring Plastkretsen 08-566 144 50. Fat skall lämnas till certifierad återvinnare, förslag på avfallskod, 15 01 04 Metallförpackningar. För info ring Metallkretsen 08-566 144 60.

14. Transportinformation

<u>ADR/RID:</u> (väg/järnväg)	UN 3475 Benämning: ETHANOL AND PETROL MIXTURE Klass: 3 Förpackningsgrupp: II
<u>IMDG:</u> (sjö)	UN 3475 Proper shipping name: ETHANOL AND PETROL MIXTURE IMDG-class: 3 Packing group: II EmS: F-E, S-E
<u>DGR:</u> (flyg)	UN 3475 Proper shipping name: ETHANOL AND PETROL MIXTURE Class: 3 Packing group: II

Säkerhetsdatablad

15. Gällande bestämmelser

Klassificering/märkning:

Farosymbol/Farobeteckning:

Mycket brandfarligt

Hälsoskadlig

Innehåller: Nafta(petroleum), isomeriserings-

Riskfraser:

R 11	Mycket brandfarligt.
R 65	Farligt: kan ge lungskador vid förtäring.
R 67	Ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad.
R 52	Skadligt för vattenlevande organismer.
R 53	Kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.

Skyddsfraser:

S 2	Förvaras oåtkomligt för barn.
S 62	Vid förtäring framkalla ej kräkning. Kontakta genast läkare och visa denna förpackning eller etiketten.
S 61	Undvik utsläpp till miljön. Läs särskilda instruktioner/varuinformationsblad.
S 16	Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rökning förbjuden.
S 33	Vidtag åtgärder mot statisk elektricitet.
S 43	Vid brandsläckning använd pulver, CO ₂ eller skum. Använd aldrig vatten.

Säkerhetsdatablad

16. Övrig information

<u>Betydelse av riskfraser angivna i sektion 2:</u>	R 11	Mycket brandfarligt.
	R 38	Irriterar huden.
	R 65	Farligt: kan ge lungskador vid förtäring.
	R 67	Ångor kan göra att man blir dåsig och omtöcknad.
	R51/53	Giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.

Informationskällor: Kemiska ämnen 11.0 - Arbetarskyddsmyndigheten (2007).
Klassificeringsdatabasen - Kemikalieinspektionen (2007).
Test report 31/04. Aspen 4t, Daphnia magna immobilisation test.
- Toxicon AB (2004).
Test report 182/06. Toxicity testing of Aspen 4t, Algae, Growth Inhibition Test.
- Toxicon AB (2007).
Test Report 07-25. Evaluation of the Aerobic Biodegradability of Organic Compounds 182/06 (Aspen 4t).
- AnoxKaldnes AB (2007).

Ersätter: 2009-02-26.

Uppgifterna i denna varuinformation anses korrekta enligt dagens kunskaper och erfarenheter, men någon försäkran kan inte lämnas att informationen är fullständig.

Det är därför i användarens intresse att klargöra om informationen är tillräcklig för det ändamål för vilket produkten skall användas.